

नक्षलविरोधी कारवाईत/नक्षलवादी हल्ल्यात
मृत वा जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/
कर्मचारी व गृहरक्षक दलाच्या कर्मचा-यांच्या
कुटुंबियांना विशेष भदत व इतर सवलती
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक: पीडब्ल्यूएफ -०२०९/प्र.क्र.१०७/पोल ७,

मंत्रालय, मुंबई: ४०० ०३२

दिनांक: ०५.०२.२००९

वाचा: १) शासन निर्णय गृह विभाग क्र. पीडब्ल्यूएफ -१००३/प्र.क्र.८/पोल-७, दि. १६ मार्च, २००५

२) शासन पूरकपत्र क्र. पीडब्ल्यूएफ -१००३/प्र.क्र.८/पोल-७, दि. ६ जुलै, २००५

३) शासन निर्णय गृह विभाग क्र. पीडब्ल्यूएफ -१००३/प्र.क्र.८/पोल-७, दि. २९ नोव्हेंबर, २००८

४) शासन निर्णय महसुल व वन विभाग क्र. डिएमयू-२००८/प्र.क्र.३९९/डीएम-१, दि. १ डिसेंबर, २००८

प्रस्तावना :- दिनांक १.२.२००९ रोजी गडचिरोली जिल्ह्यातील मरकेगांव जंगलाजवळ नक्षलवाद्यांनी पोलीस दलावर केलेल्या हल्ल्यामध्ये १५ पोलीस अधिकारी / कर्मचारी शहीद झाले. सदर घटनेच्या अनुषंगाने नक्षलविरोधी कारवाईत/नक्षलवादी हल्ल्यात मृत वा जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी /कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना विशेष भदत व इतर सोयी सवलती देण्याची चाच शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :- दिनांक २६.११.२००८ ते २९.११.२००८ या कालावधीत मुंबईवर झालेल्या दहशतवादी हल्ल्यांच्या अनुषंगाने महसुल व वन विभागाने त्यांच्या संदर्भ क्रमांक ४ येथील दि. ५.१२.२००८ च्या शासन निर्णयान्वये सदर हल्ल्यात शहिद झालेल्या पोलीसांच्या कुटुंबियांना विशेष भदत देण्याबाबत व इतर सवलतीबाबत शासन आदेश निर्गमित केलेला आहे. त्याच धर्तीवर नक्षलविरोधी कारवाईत/नक्षलवादी हल्ल्यात मृत वा जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृहरक्षक दलाच्या कर्मचारी यांना व त्यांच्या कुटुंबियांना विशेष भदत व इतर सवलती देण्याबाबत स्थालील प्रमाणे सानुग्रह अनुदान व सोयी सवलती मंजूर करण्यात येत आहेत.

१. सानुग्रह अनुदान व इतर सोयी सबलतीची ठळक वैशिष्ट्ये

अ) सदनिका : शहीद झालेल्या पोलीस अधिकारी / कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबियांना त्यांच्या निवासी जिल्ह्यात किंवा निवासी जिल्ह्याचा ज्या महसूल विभागात अंतर्भाव होतो त्या महसूल विभागातील त्यांच्या पसंतीच्या ठिकाणी एक सदनिका विनामुल्य मंजूर करण्यात यावी. ज्या ठिकाणी म्हाडाची योजना असेल तेथे त्या योजनेअंतर्गत एक सदनिका विनामुल्य मंजूर करता यावी. जर त्यांना देण्याकरीता सदनिका उपलब्ध नसेल तर त्यांना अनुज्ञेय असलेल्या क्षेत्रफलानुसार रु.३००० प्रति चौ.फु.या दराने रोख रक्कम अदा करण्यात यावी. सदनिकेसाठी येणारा स्टॅम्प डयुटी /रजिस्ट्रेशनचा खर्च शासनातर्फे करण्यात येईल. सदनिका वितरण करण्याच्या अटी व शर्ती खालील प्रमाणे राहतील.

१. वर्ग- "अ" च्या अधिका-यांच्या कुटुंबियासाठी १००० चौ.फूट क्षेत्रफलाचे घर.
२. वर्ग- "ब" च्या अधिका-यांच्या कुटुंबियासाठी ८०० चौ. फूट क्षेत्रफलाचे घर.
३. वर्ग- "क" च्या अधिका-यांच्या कुटुंबियासाठी ७५० चौ. फूट क्षेत्रफलाचे घर.
४. वर्ग- "ड" च्या अधिका-यांच्या कुटुंबियासाठी ६०० चौ. फूट क्षेत्रफलाचे घर.

ब) ज्या कर्मचा-यांचे कुटुंबिय शासकीय सदनिकेत राहत आहेत त्यांना त्या घराचा ताबा नवीन सदनिका भिळेपर्यंत किंवा ३ वर्षे यापैकी जे उंशिरा घडेल तोपर्यंत ठेवता येईल. यासाठी त्यांना वैयक्तिकरित्या अर्ज करण्याची आवश्यकता राहणार नाही.

क) कुटुंबातील एका व्यक्तींला नोकरी :-

सध्याच्या शासकीय धोरणानुसार अनुकंपा तत्वावर "क" व "ड" वर्गांमध्ये नोकरी देता येते. सदर धोरण शिथील करून शैक्षणिक अहंता व पात्रतेअनुसार त्याप्रमाणे शहीद पोलीस कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांपैकी एकास वर्ग- "अ" किंवा वर्ग- "ब" मध्ये अनुज्ञेय उच्चतम वर्गात सुध्दा शासकीय नोकरीत सामावून घेता येईल.

ड) सानुग्रह अनुदान :-

विशेषी प्राप्त झालेल्या सर्व पोलीस अधिकारी / कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांच्या कायदेशीर वारसदारांच्या संयुक्त नावाने रूपये २५.०० लक्षचे सानुग्रह अनुदान भुदत ठेव म्हणून देण्यात

येईल. सदर निधी १० वर्षापर्यंत त्यांना काढता येणार नाही. व्याज रक्कम दर महिन्याला घेता येईल. त्यामुळे दि. १६.३.२००५ च्या शासन निर्णयान्वये, मृत्यू पावलेल्यांच्या वारसास घावयाची रक्कम देय राहणार नाही. मात्र दि. १६.०३.२००५ च्या शासन निर्णयान्वये नक्षलविगोदी कारवाईत/नक्षलवादी हल्ल्यात कायमचे अपंगत्व आलेल्या किंवा जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांना नुकसान भरपाईची रक्कम देय राहील.

इ) मोफत शिक्षण :-

वीरमरण पत्करलेल्या पोलीसांच्या/गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांच्या २ अपत्यांचा देशातर्गत शाळा, महाविद्यालयीन शिक्षणाचा खर्च शासनातर्फे करण्यात येईल. ही सवलत पदव्युत्तर स्तरापर्यंत राहील. यामध्ये व्यावसायीक /अभियांत्रिकी / वैद्यकीय किंवा व्यवस्थापकीय शिक्षणाचाही समावेश राहील.

२. यासाठी येणारा अंदाजित खर्च :-

यासाठी रुपये ०८.०९५ कोटीचा खर्च अंदाजित असून तो खालील प्रमाणे राहील:-

१. सदनिकेची किंमत रुपये ३००० प्रति. चौ.फूट प्रमाणे १८.०० लक्ष ते ३०.०० लक्ष
२. सानुग्रह अनुदान प्रत्येकी रुपये २५.०० लक्ष
३. शिक्षण खर्च प्रत्येकी रुपये १०.०० लक्ष

प्रत्येक कुटुंबामागे येणारा अंदाजित खर्च रुपये ५४५ लक्ष.

३. अंमलबजावणी :-

प्रत्येक घटकासाठी संबंधित विभाग विस्तृत शासन निर्णय निर्गमित करतील. तसेच त्याची अंमलबजावणी होईल याची दक्षता घेतील. विभागाच्या संबंधित बाबी खालील प्रमाणे आहेत.

घटक १ :- सदनिका : गृह निर्माण विभाग .

घटक २ :- अनुकंपा तत्वावर शासकीय सेवेत नियुक्ती : सामान्य प्रशासन विभाग

घटक ३:- सानुग्रह अनुदान : गृह विभाग

घटक ४:- मोफत शिक्षण : शालेय शिक्षण विभाग, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग व वैद्यकीय

शिक्षण विभाग.

अ) मृत्युमुखी पडलेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांचे पार्श्वाव देह त्यांच्या कुटुंबियांना त्यांच्या इच्छेनुसार ज्या टिकाणी घेऊन जावयाचे असेल त्या टिकाणापर्यंत विमान, रेल्वे, बस व

अँग्गुलन्स इत्यादी सर्व प्रकारच्या वाहनाब्दारे नेण्याचा सर्व खर्च शासनातर्फे करण्यात यावा. पार्थिव देहाबरोबर एका व्यक्तीला जाण्यासाठी येणारा खर्च शासनातर्फे देण्यात येईल.

ब) मृत्युमुखी पडलेल्या सर्व पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांच्या अत्यंसस्कारासाठी येणारा खर्च राज्य शासनातर्फे देण्यात येईल.

क) जखमी पोलीस अधिकारी/कर्मचारी व गृह रक्षक दलाच्या कर्मचाऱ्यांच्या औषधोपचाराचा व शस्त्रक्रियेचा रुग्णालयातील सर्व खर्च राज्य शासनातर्फे देण्यात येईल.

४. दि. ०१.०२.२००९ च्या नक्षलविरोधी कारवाईत/नक्षलवादी हल्ल्यात एकूण १५ पोलीस अधिकारी/कर्मचारी (३ पोलीस उप निरीक्षक व इतर सर्व पोलीस कर्मचारी) शहीद झाले असून त्यांना सानुग्रह अनुदानापोटी प्रत्येक मृत कर्मचा-याभागे रुपये २५.०० लक्ष याप्रमाणे एकूण १५ मृत कर्मचा-यांकरिता रु. ३.७५ कोटी इतकी रक्कम आकस्मिक निधीतून मंजूर करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ७३/व्यय७,

दि. ४.२.२००९ अन्वये दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(म.ध.कांबळे)

उप सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. मंत्री (गृह) महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. राज्यमंत्री (गृह), महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.

अपर मुख्य सचिव (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

अपर मुख्य सचिव (महसूल व वन विभाग), मंत्रालय, मुंबई.

अपर मुख्य सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव (विशेष), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सचिव, गृह निर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सर्व विभागीय आयुक्त.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, म्हाडा, मुंबई.

पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

विशेष पोलीस महानिरीक्षक, नक्षलवाद विरोधी अभियान, नागपूर.

सर्व परिष्केत्रिय विशेष पोलीस महानिरीक्षक,

सर्व पोलीस आयुक्त,

महासमादेशक, गृह रक्षक दल, मुंबई.

सर्व पोलीस अधिकारी,

सर्व सह सचिव/उप सचिव, गृह विभाग,

अधिदान व लेखा अधिकारी (रोख शास्त्रमार्फत).

प्रधान महालेखापाल-१ (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

महालेखापाल-२ (लेखापरीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.

वित्त विभाग (व्यय-७/अर्थसंकल्प -३/अर्थसंकल्प-१०/व्यय-७/अर्थोपाय कार्यासन), मंत्रालय,

निवड नस्ती (पोल-७), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.